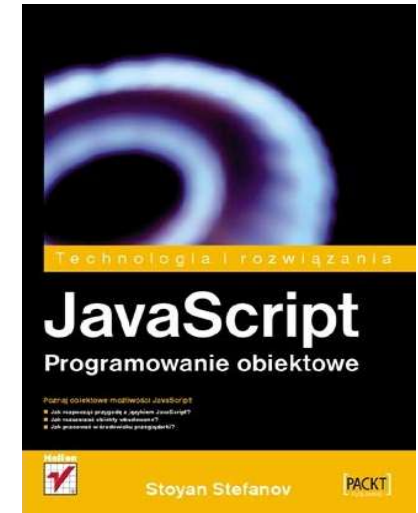

Wykład 4

Wprowadzenie do Java Script
języka wielu paradygmatów
dr inż. Grzegorz Rogus

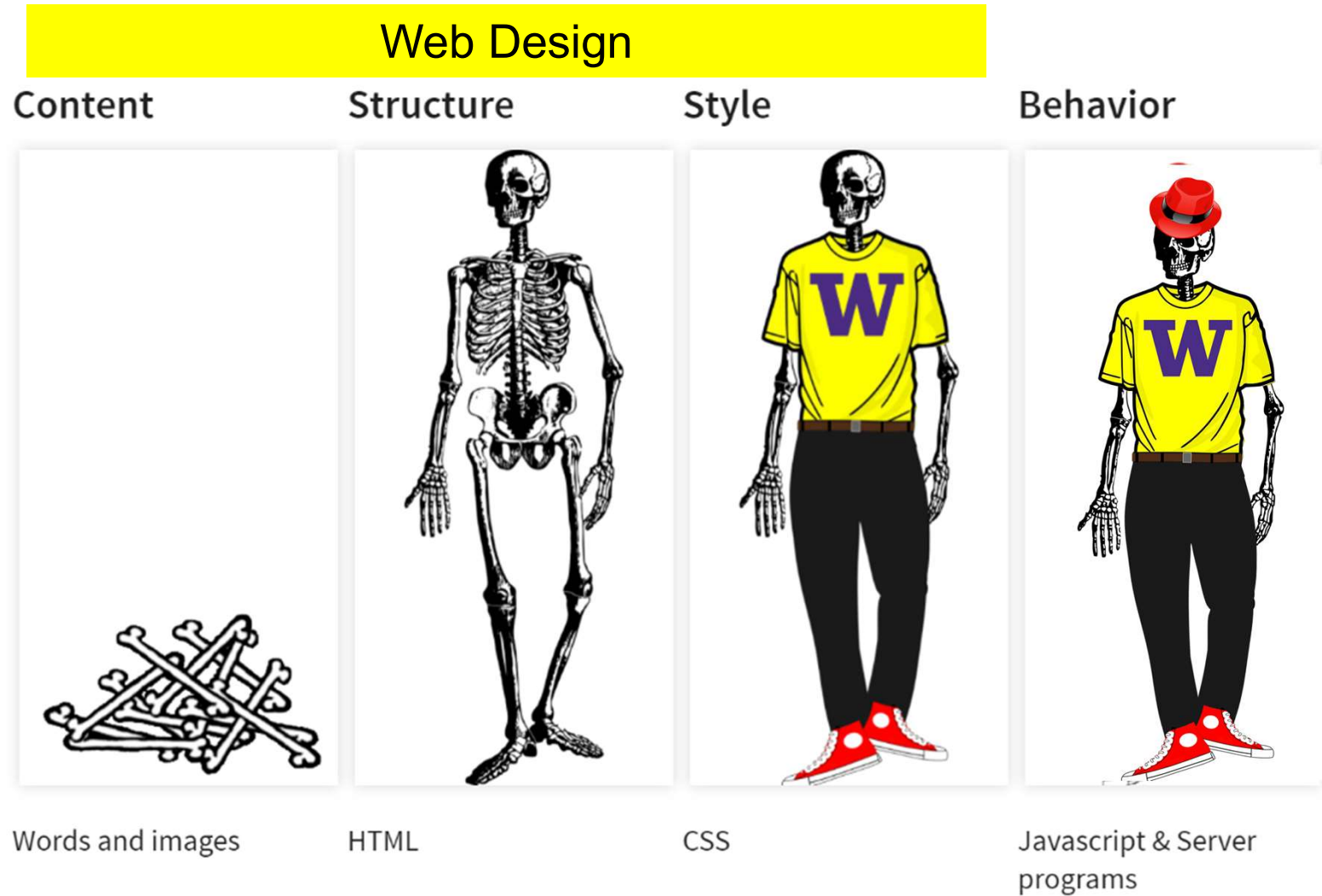

JavaScript

<https://javascript.info/>

front-end development triad

Web Application

DEFINICJA JAVASCRIPT

Dotychczasowa definicja

(oficjalna nazwa ECMA-262, ECMAScript 6 – czerwiec 2015r.)

Skryptowy język programowania, którego celem jest dodanie dynamiki do możliwości HTML'a.

Umożliwia:

- manipulację wyglądem i położeniem elementów HTML;
- zmiany zawartości elementów HTML (innerHTML);
- pobieranie danych z formularzy i sprawdzanie ich poprawności;
- asynchroniczne ładowanie danych na stronę (Ajax);

Interaktywny klej pomiędzy HTML a CSS

CECHY JAVASCRIPT

- **język skryptowy** - nie musi być kompilowany do kodu maszynowego;
- ze względów bezpieczeństwa nie można zapisywać na dysku komputera, na którym przeglądana jest dana strona;
- wszelkie odwołania do funkcji i obiektów wykonywane są w trakcie wykonywania programu;
- pozwala na odciążenie serwerów i ograniczenie zbędnych danych, wysyłanych przez Internet;
- działa po stronie przeglądarki użytkownika.

JavaScript posiada wszystkie podstawowe elementy poprawnego języka programowania: zmienne, instrukcje warunkowe, pętle, instrukcje wejścia/wyjścia, tablice, funkcje, a zwłaszcza obiekty. Język ten jest oparty na obiektach (ang. *object-based*) i jest sterowany zdarzeniami (ang. *event-driven*).

2021

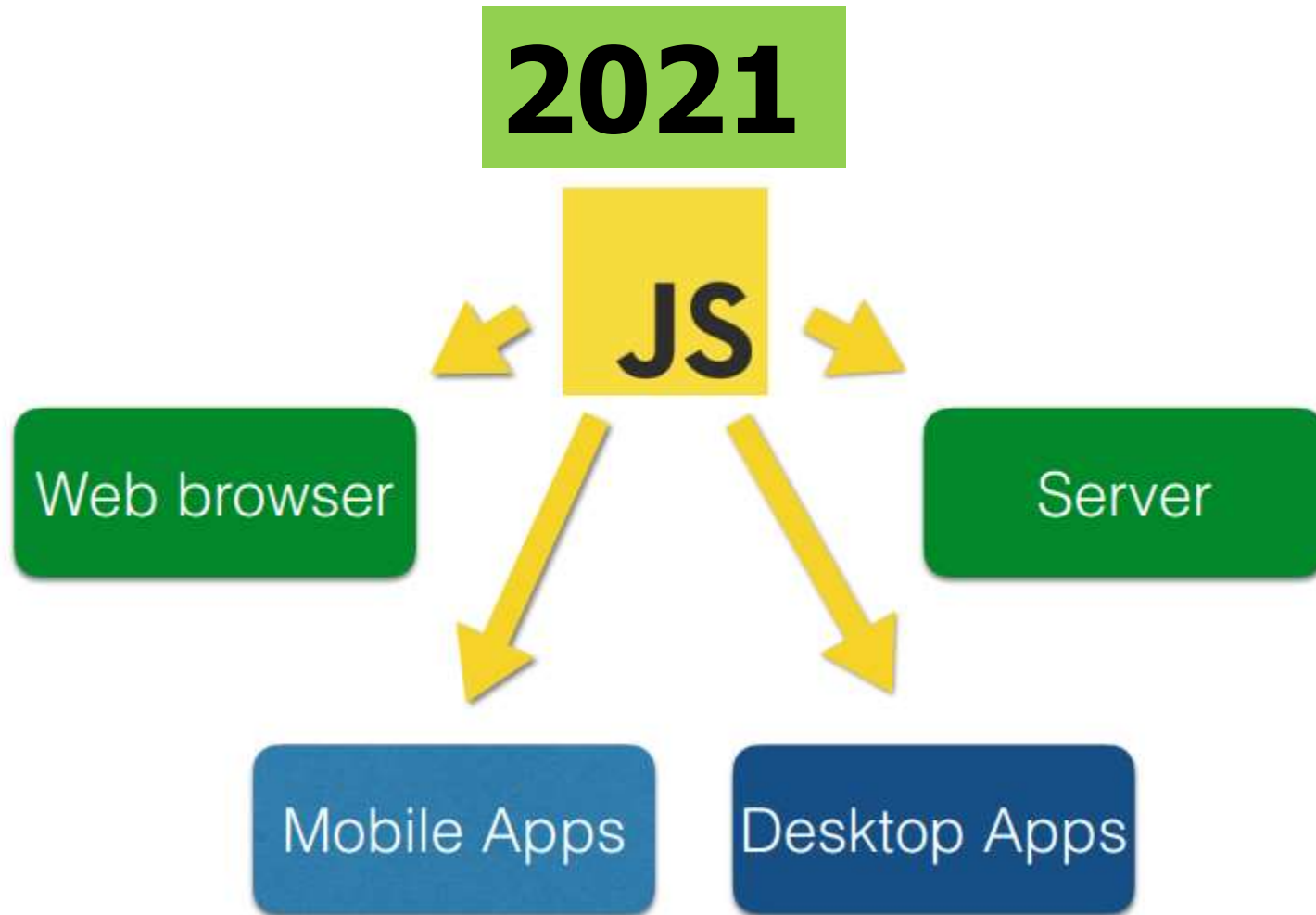
JS

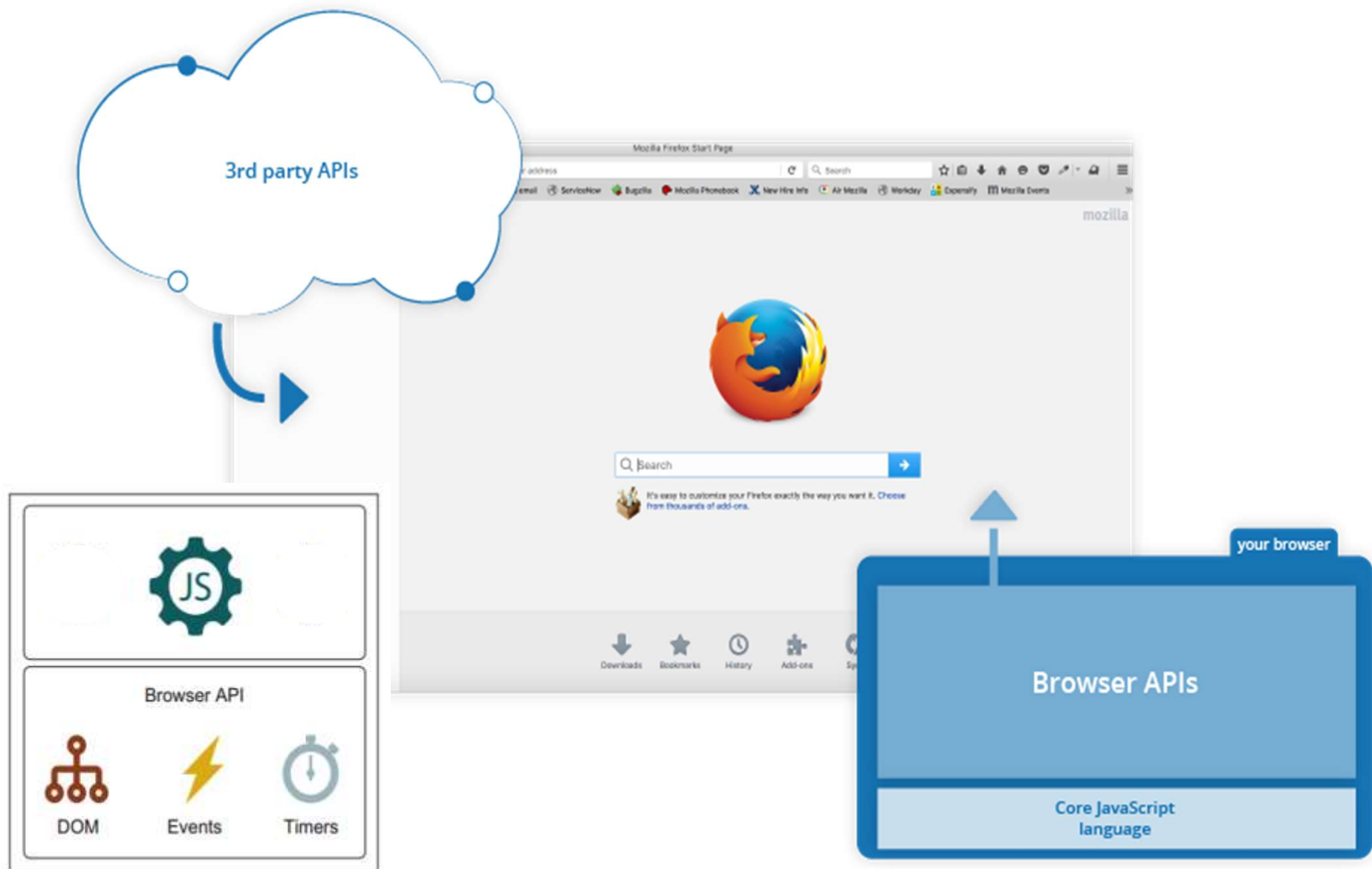
Web browser

Server

Mobile Apps

Desktop Apps

JavaScript (w przeglądarce) = ECMAScript + BrowserAPI

ECMAScript – ustandaryzowany przez ECMA obiektowy skryptowy język programowania, którego najbardziej znane implementacje to JavaScript, JScript i ActionScript. Specyfikacja ta oznaczona jest jako ECMA-262 i ISO/IEC 16262.

Standard ten określa między innymi:

- *składnię języka* – reguły parsowania, słowa kluczowe, instrukcje, deklaracje, operatory itd.
- *typy* – typ logiczny, liczbowy, łańcuchowy, obiektowy itd.
- *prototypy i reguły dziedziczenia*
- *standardową bibliotekę wbudowanych obiektów i funkcji* – JSON, Math, metody obiektu Array, metody introspekcji wywoływane na obiektach itd.

ECMAScript nie definiuje natomiast żadnych aspektów związanych z językiem HTML, CSS, ani z sieciowymi interfejsami API, takimi jak DOM (obektowy model dokumentu).

Browser API:

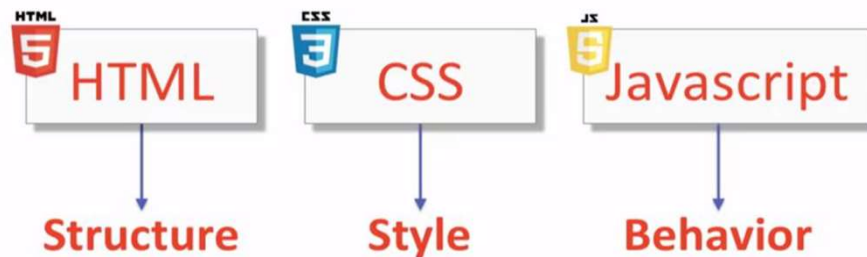
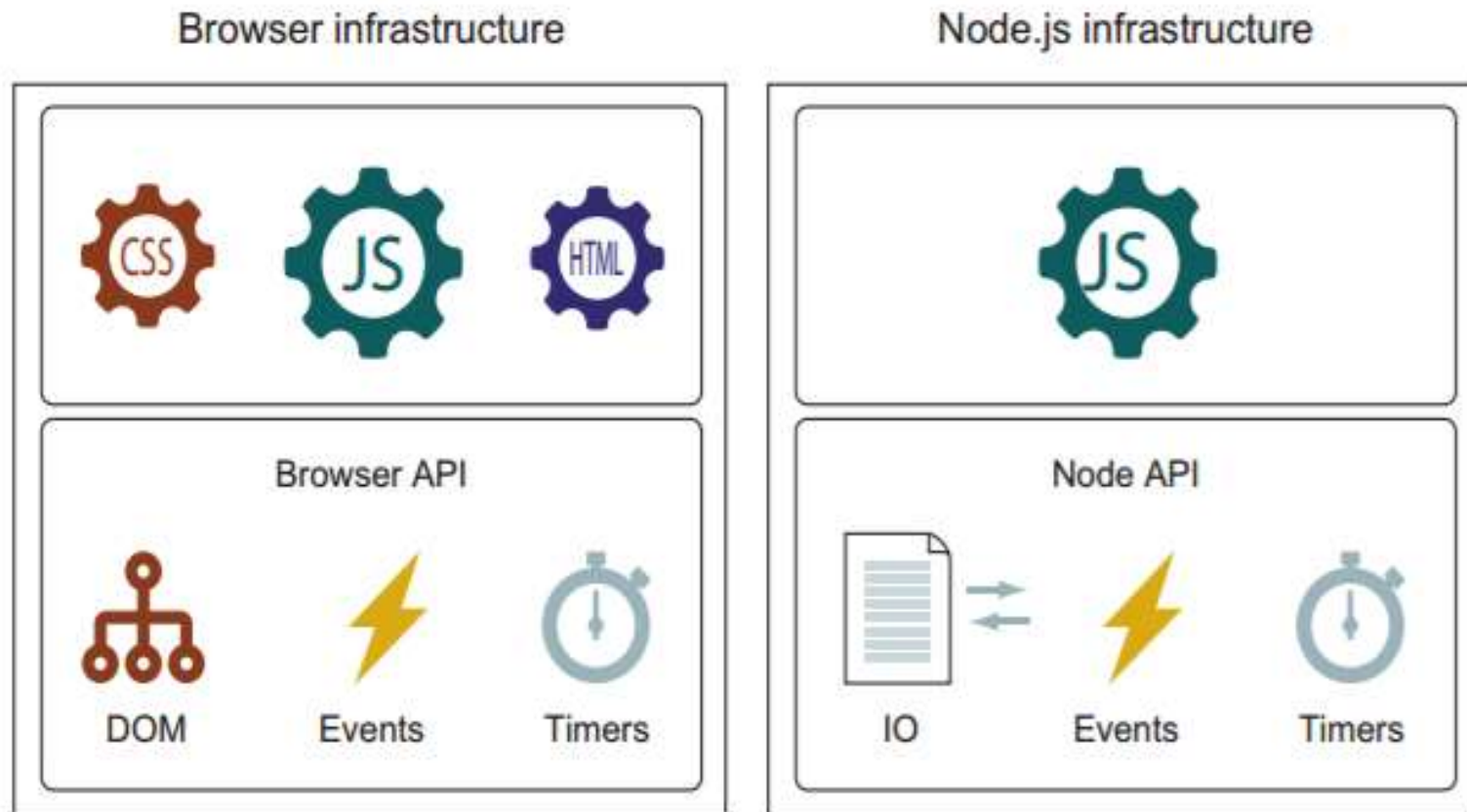
- API do manipulacji dokumentem (DOM (Document Object Model) API)
 - API do pobierania danych z serwera (XMLHttpRequest lub Fetch API)
 - API do rysowania i edycji grafiki (CANVAS, WebGL)
 - Audio i Video APIs (HTMLMediaElement, Web Audio API, WebRTC)
 - Device API (Notifications API, Vibration API, Geolocation API)
 - Client-side storage API (Web Storage API, IndexedDB API)
-

API zewnętrznych dostawców:

[TwitterAPI](#) [GoogleMapsAPI](#) [FacebookAPI](#) [YouTubeAPI](#) [AmazonS3](#)

Więcej -> <https://www.programmableweb.com/category/all/apis>

Aplikacje JS w różnych środowiskach

JS – cechy języka

Cechy języka JavaScript:

- Zapewnia obsługę DOM (Document Object Model),
- Brak statycznej kontroli typów zmiennych (trudności z wykryciem błędów).
- Współpraca z formatem JSON,
- Wbudowane dziedziczenie prototypowe,
- Brak klas typowych z innych języków programowania.

Opis standardu języka:

<http://www.ecma-international.org/publications/files/ECMA-ST/Ecma-262.pdf>

Silniki JS:

- SpiderMonkey (Mozilla Firefox)
- JavaScriptCore (Apple Safari)
- Chrome V8 (Google Chrome, Node.js)
- Chakra (Microsoft Edge)

Wersje JavaScript

Edition	Official name	Date published
ES8	ES2017	June 2017
ES7	ES2016	June 2016
ES6	ES2015	June 2015
ES5.1	ES5.1	June 2011
ES5	ES5	December 2009
ES4	ES4	Abandoned
ES3	ES3	December 1999
ES2	ES2	June 1998
ES1	ES1	June 1997

JavaScript (JS) - ECMA6

ECMA6 = ECMAScript 2016 = ES6

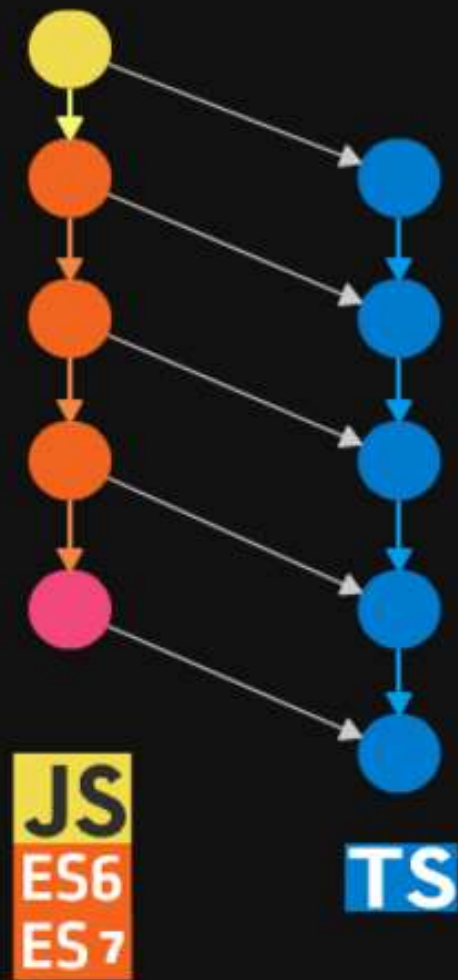
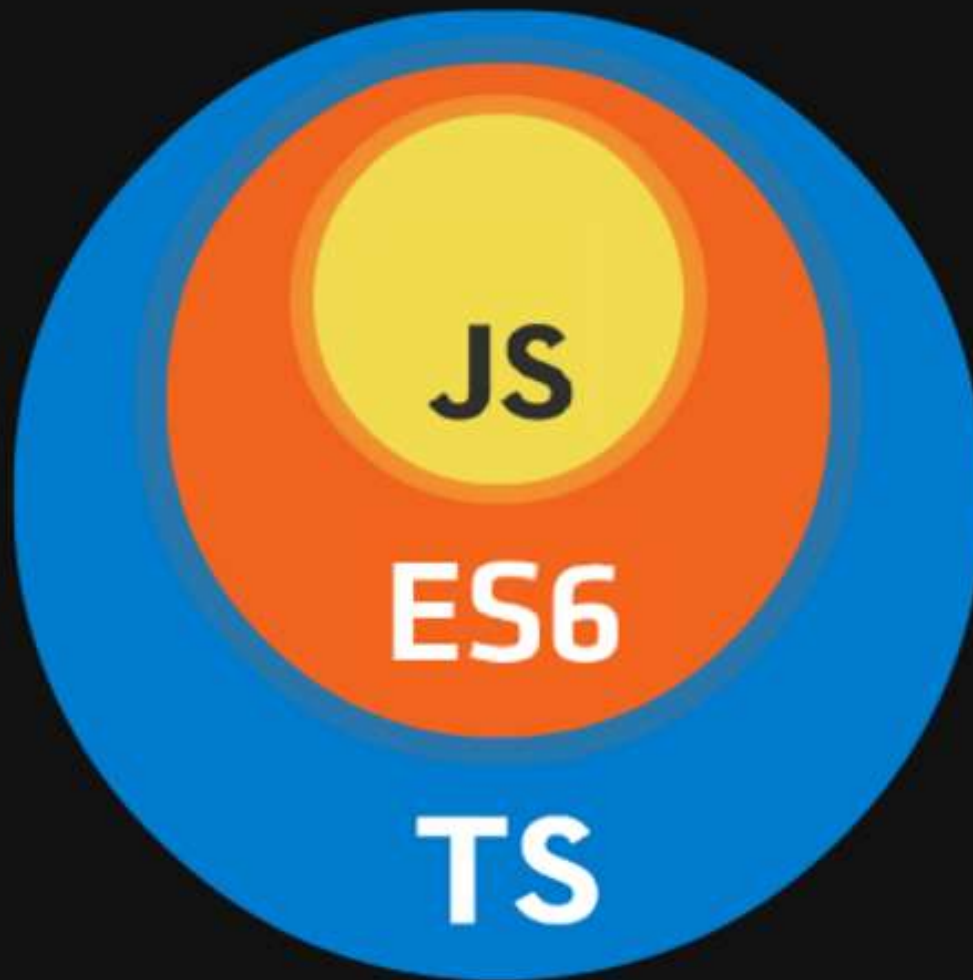
Obecnie najczęściej i najpowszechniej używaną wersją JavaScript była wersja 5.1 (ES5 / ECMA5) standaryzowana w roku 2011.

Dlaczego ES6 ?

W odróżnieniu od ES5 nowa wersja nie jest tylko drobnym ulepszeniem poprzednika (lifting), ale wprowadza zupełnie nowe jakościowe podejście do pisania kodu JavaScript. Zawiera nowe formy składniowe, nowe formy organizacji kodu, wspomaga wiele interfejsów API, które ułatwiają posługiwanie się różnymi typami danych.

JS vs ES6 vs TS

ES6 co nowego

- let/const
- template strings
- new ways to declare objects
- classes
- map, filter, reduce (ES5)
- arrow functions
- for ... of
- Promises
- Modules
- Proxy
- Iterators
- Generators
- Symbols
- Map/Set, WeakMap/WeakSet
- extended standard library (Number, Math, Array)

ES6 czego dotyczy

1. Podstawy języka

Blokowy zakres zmiennych – Let i Const

Operator rozwinięcia oraz parametry domyślne

Interpolacja stringów

2. Obiekty wbudowane

Nowe metody w String Object

Nowe metody w Number Object

Nowe metody w Array Object

3. Paradygmat obiektowy – zarządzanie kodem

Moduły

Import

Export

Klasy

4. Nowe struktury danych

Zbiory (Sets)

Mapy (Maps)

Weak Maps oraz Weak Sets

Iteratory

Pętla for of Loop

5. Programowanie funkcyjne

Wyrażenia Lambda (Arrow Functions)

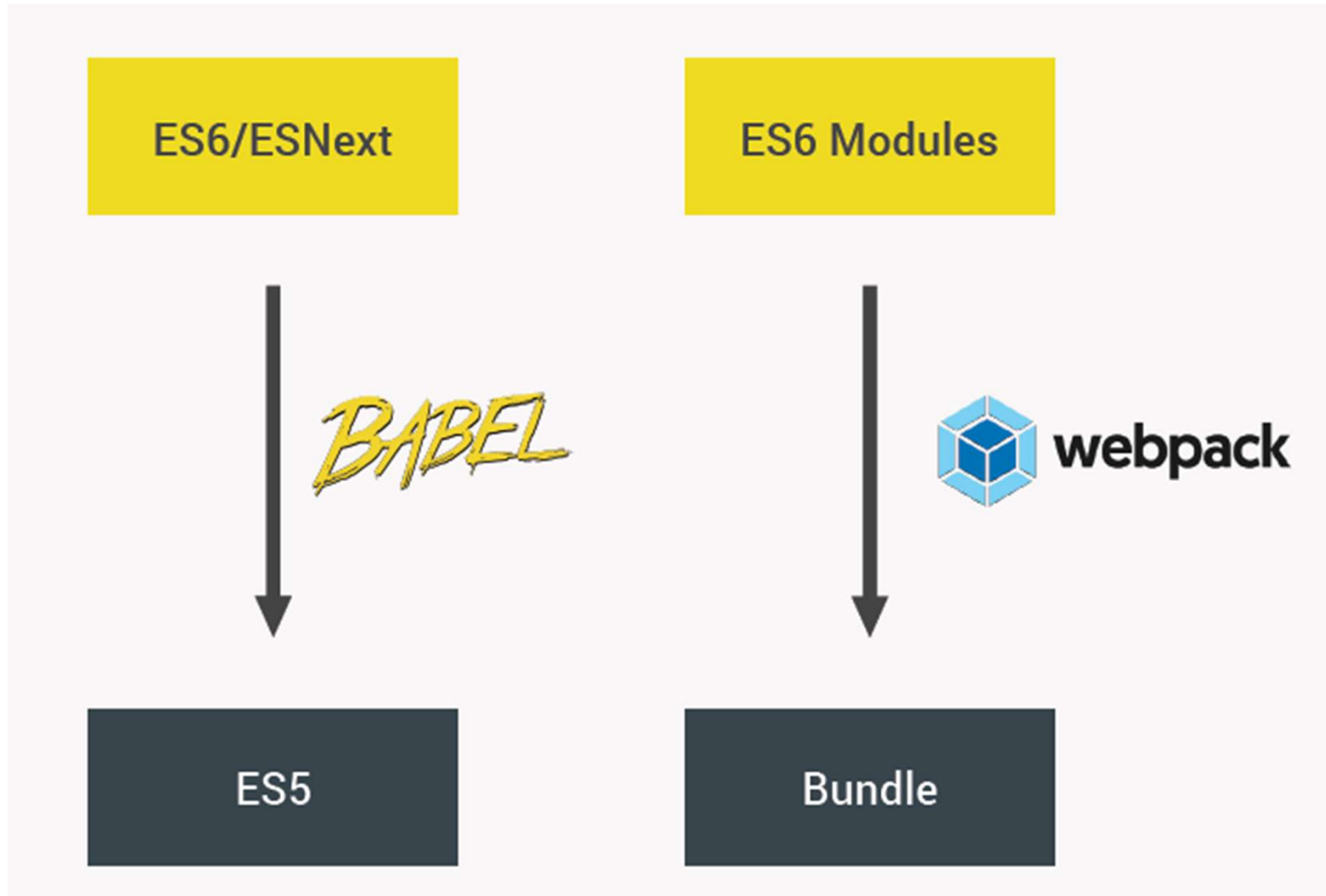
Generatory

6. Inne elementy syntaktyczne

Obietnice (Promises)

Destrukturalizacja

Nowoczesny JS

ES6
ES2016
ES2017

BABEL

ES5
+
Polyfills
[if needed]


```
[1, 2, 3].map((n) => n + 1)
```

```
[1, 2, 3].map(function(n) { return n + 1 })
```

`string text \${expression} string text`

B
a
b
e
l

"string text " + expression + " string text";

```
async function verifyUser(username, password) {  
  try {  
    const userInfo = await database.verifyUser(username, password);  
    const rolesInfo = await database.getRoles(userInfo);  
    const loginInfo = await database.loginUser(userInfo);  
    return loginInfo;  
  } catch (e) {  
    //handle errors as needed  
  }  
}
```



```
function verifyUser(username, password, callback) {  
  database.verifyUser(username, password, function(error, userInfo)  
  if (error) {  
    callback(error);  
  } else {  
    database.getRoles(userInfo, function(error, roles) {  
      if (error) {  
        callback(error);  
      } else {  
        database.loginUser(userInfo, function(error) {  
          if (error) {  
            callback(error);  
          } else {  
            callback(null, userInfo, roles);  
          }  
        });  
      }  
    });  
  }  
}
```


wsparcie danych
funkcjonalności

- <http://kangax.github.io/compat-table/es6/>
- <https://caniuse.com/>

JavaScript w przeglądarce - podstawowe informacje

Jak załączyć JS do strony

```
<head>  
  <script src="./js/plik.js" defer></script>  
</head>
```

LUB

```
<body>  
  . . .  
  <script src="./js/plik.js"></script>  
</body>
```

LUB

```
<head>   lub   <body>  
<script>  
  ...kod...  
</script>  
</head>   lub   </body>
```

Ładowanie JavaScript -problemy

```
<html>
▼<head>
  <meta charset="utf-8">
  <title>First JS Example</title>
  <script src="script.js"></script>
</head>
▼<body>
  <button>Click Me!</button>
</body>
</html>
```

```
script.js x
1 function onClick() {
2   console.log('clicked');
3 }
4
5 const button = document.querySelector('button');
6 button.addEventListener('click', onClick);
7
```

Błąd! Dlaczego?

Elements Console Sources Network Timeline Profiles >>

top ▼ Preserve log

✖ ▶ Uncaught TypeError: Cannot read property 'addEventListener' of null
at script.js:6

> |

Rozwiązanie

```
<head>  
  <script src="./js/somescript.js" defer</script>  
</head>
```

HTML

Inne przestarzałe metody ładowania js do HTML (**nie rób tego**):

- Umieść tag <script> na dole strony
- Nasłuchuj zdarzenia „load” w obiekcie okna

W Internecie jest mnóstwo przykładów, które to robią.

Są nieaktualne.

defer jest powszechnie obsługiwany i lepszy.

JavaScript – Typy danych

W języku JavaScript wszystkie wartości poza prostymi typami liczbowymi, łańcuchowymi lub logicznymi są obiektami. (**dziedziczą po Object**)

Typy proste

Są to liczby, łańcuchy oraz wartości logiczne, posiadające metody, ale są **niezmienne**.

VS.

Obiekty

Są to asocjacyjne kolekcje klucz-wartość, które można dowolnie **modyfikować**.

W języku JavaScript:

- tablice są obiektami,
- wyrażenia regularne są obiektami,
- funkcje są obiektami,
- obiekty są obiektami.

Typy proste:

Boolean
Null
Undefined
Number
String

Zmienne

// typy proste – przekazywanie przez wartość

```
const a = 5;
```

```
let b = a;
```

```
b = 6;
```

```
console.log(a);    // a = 5
```

```
console.log(b);    // b = 6
```

// typy złożone – przekazywane przez referencje

```
let a = ['czesc', 'GR'];
```

```
let b = a;
```

```
b[0] = 'pa';
```

```
console.log(a[0]);    // wynik -> 'pa'
```

```
console.log(b[0]);    // wynik -> 'pa'
```


Deklaracja zmiennych: var, const, let

	Zakres widoczności	Można nadpisać	Można zmienić	Czasowo martwa strefa
const	Blok	Nie	Tak	Tak
let	Blok	Tak	Tak	Tak
var	Funkcja	Tak	Tak	Nie

Zakres widoczności

```
let a = 50;
let b = 100;
if (true) {
  let a = 60;
  var c = 10;
  console.log(a/c); // 6
  console.log(b/c); // 10
}
console.log(c); // 10
console.log(a); // 50
```

```
if (true) {
  let a = 40;
  console.log(a); //40
}
console.log(a); // undefined
```

ES5: var - hoisting

```
1 var foo
2
3 foo = 'OUT'
4
5 {
6   foo = 'IN'
7 }
```

W odróżnieniu od zmiennych zadeklarowanych poprzez var ([windowowanie – hoisting](#)), próba odczytu bądź nadpisania zmiennej stworzonej za pomocą let lub const przed przypisaniem wywoła błąd. Zjawisko to nazywane jest często [Czasowo martwą strefą](#)

var i let - porównanie

```
function testVar() {  
  var x = 5;  
  if (x == 5) {  
    var x = 8;      // ta sama zmienna o zasięgu funkcji  
    console.log(x); // 8  
  }  
  console.log(x);   // 8  
}  
  
function testLet() {  
  let x = 5;  
  if (x == 5) {  
    let x = 8;      // nowa zmienna, lokalna dla bloku kodu  
    console.log(x); // 8  
  }  
  console.log(x);   // 5  
}
```

Niezmiennosc Const

tylko referencja jest stała!

Zmienne zadeklarowane z **const** nie są niezmiennie! Konkretnie, oznacza to, że obiekty i tablice zadeklarowane poprzez const mogą podlegać modyfikacjom.

```
const myVar = "Grzegorz";  
myVar = "Jan" // wywołuje błąd, ponowne przypisanie jest niedozwolone  
const myVar = "Olek" // wywołuje błąd, ponowna deklaracja jest niedozwolone
```

Dla obiektów:

```
const person = {  
  name: 'Grzegorz'  
};
```

person.name = "Jan" // działa!

Zmienna person nie jest ponownie przypisywana, ale ulega zmianie.

person = "Sandra" // wywoła błąd,
ponieważ nie można nadpisywać
zmiennych deklarowanych poprzez const

ALE

W przypadku tablic:

```
const person = [];
```

person.push("Jan"); // działa!

Zmienna person nie jest ponownie przypisywana, ale ulega zmianie.

person = ["Olek"] // wywoła błąd,
ponieważ nie można nadpisywać zmiennych
deklarowanych poprzez const

Instrukcja **const** :

W przypadku deklaracji const dla obiektów to jej zawartość można modyfikować, nie można tylko napisać jej samej.

var, let i const - podsumowanie

- Zmienne możemy tworzyć za pomocą słów kluczowych var/let/const, przy czym zalecane są te dwa ostatnie
- Let/const różnią się od varów głównie zasięgiem oraz tym, że w jednym zasięgu (bloku) nie możemy ponownie tworzyć zmiennych o tej samej nazwie.
- Hoisting to zjawisko wynoszenia na początek skryptu zmiennych i deklaracji funkcji
- W naszych skryptach starajmy się używać jak najwięcej const. Jedynym wyjątkiem są liczniki oraz zmienne które wiemy, że zaraz zmienimy

Instrukcja sterujące

- Warunkowe: if, if/else, switch
- Pętle: while, do/while, for, for ... in, for ... of (ES6)
- Instrukcje używane w pętlach: break, continue
- Obsługa wyjątków: try/catch/finally

Instrukcja warunkowa – porównanie

if-else:

```
if (warunek)
{
    //kod wykonany gdy true
}
else
{
    //kod wykonany gdy false
}
```

switch:

```
switch (zmienna)
{
    case 0:
        x="Gdy zmienna = 0";
        break;
    case 1:
        x="Gdy zmienna = 1";
        break;
    default:
        x="Gdy zmienna różna od 0 i 1";
}
```

Pętle - porównanie

for

```
for (let i=0; i<10; i++) {  
    console.log("Iteracja numer ", i );  
}
```

while

```
let i = 0;  
while (i < 10 ) {  
    console.log("Iteracja numer ", i );  
    i++;  
}
```

do while

```
let i = 0;  
do {  
    console.log("Iteracja numer ", i );  
    i++;  
} while (i < 10 )
```

Pętle

- for ... in iteruje po właściwościach obiektu
 - Uwaga: tablice też są obiektami
- for ... of iteruje po wartościach właściwości obiektów iterowalnych (tablice, mapy, ...)

```
let arr = [3, 5, 7];

for (let i in arr) {
  console.log(i); // 0, 1, 2
}
for (let i of arr) {
  console.log(i); // 3, 5, 7
}
for (let i in arr) {
  console.log(arr[i]); // 3, 5, 7
}
```

```
let car = { marka: "Fiat", cena: 27000};
for (let i in car) {
  console.log(i); // "marka", "cena"
}

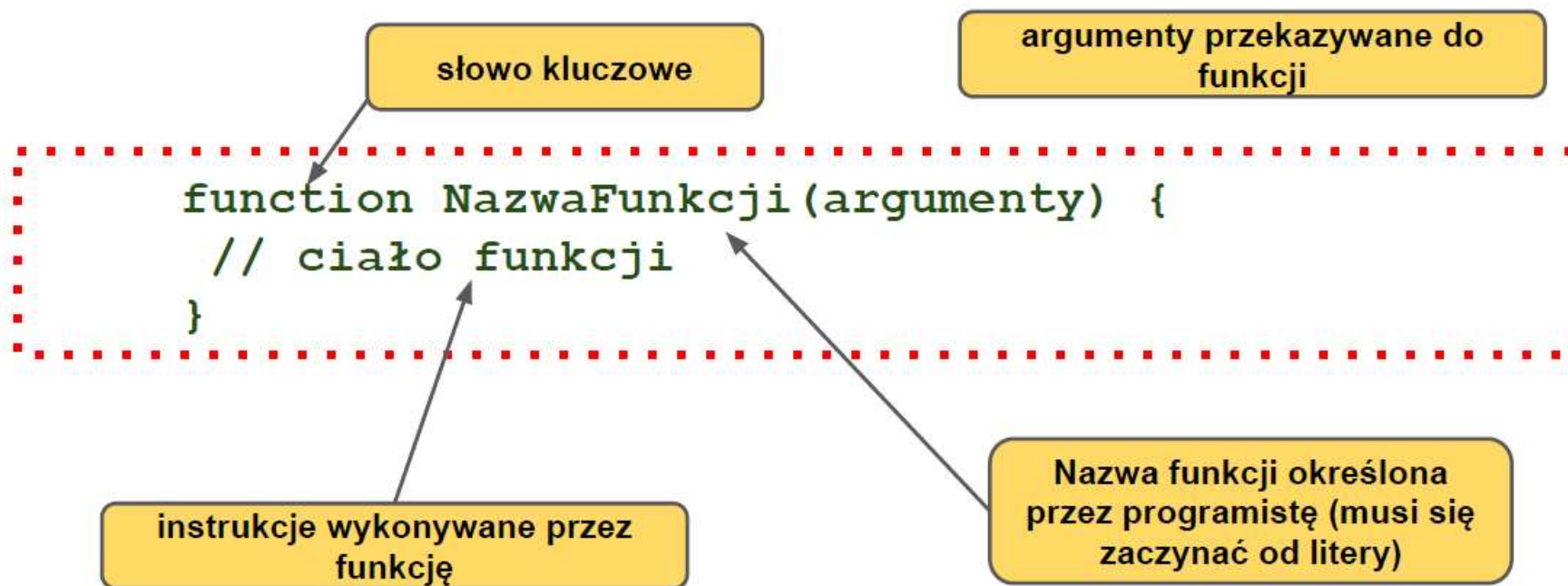
// for (let i of car) {} // error!

for (let i in car) {
  console.log(car[i]); // "Fiat", 27000
}
```

Funkcja w JS - deklaracja funkcji

Zaczniemy od zdefiniowania (nawet) jak tworzyć funkcje, które są podstawowymi narzędziami i jednostkami modularnymi wykorzystywanymi przez programistę JavaScriptu:

Funkcja nazwana:

Sposoby tworzenia funkcji

1 – Standardowa definicja funkcji

```
function displayInPage(message, value) {  
    document.body.innerHTML += message + value + "<br>";  
}  
  
displayInPage("Result: ", result);
```

2 – Użycie wyrażenie funkcyjnego

```
const displayInPage = function(message, value) {  
    document.body.innerHTML += message + value + "<br>";  
};  
  
displayInPage("Result: ", result);
```

Funkcje strzałkowe (arrow functions) - nowy sposób zapisu funkcji

```
function double(x) { return x * 2; } // Tradycyjny sposób  
console.log(double(2)) // 4
```

```
const double = x => x * 2; // Ta sama funkcja jako funkcja strzałkowa z niejawnym zwrotem  
console.log(double(2)) // 4
```

Zwracany obiekt

```
const getPerson = () => ({ name: "Nick", age: 24 })  
console.log(getPerson()) // { name: "Nick", age: 24 } -- obiekt niejawnie zwracany przez arrow function
```

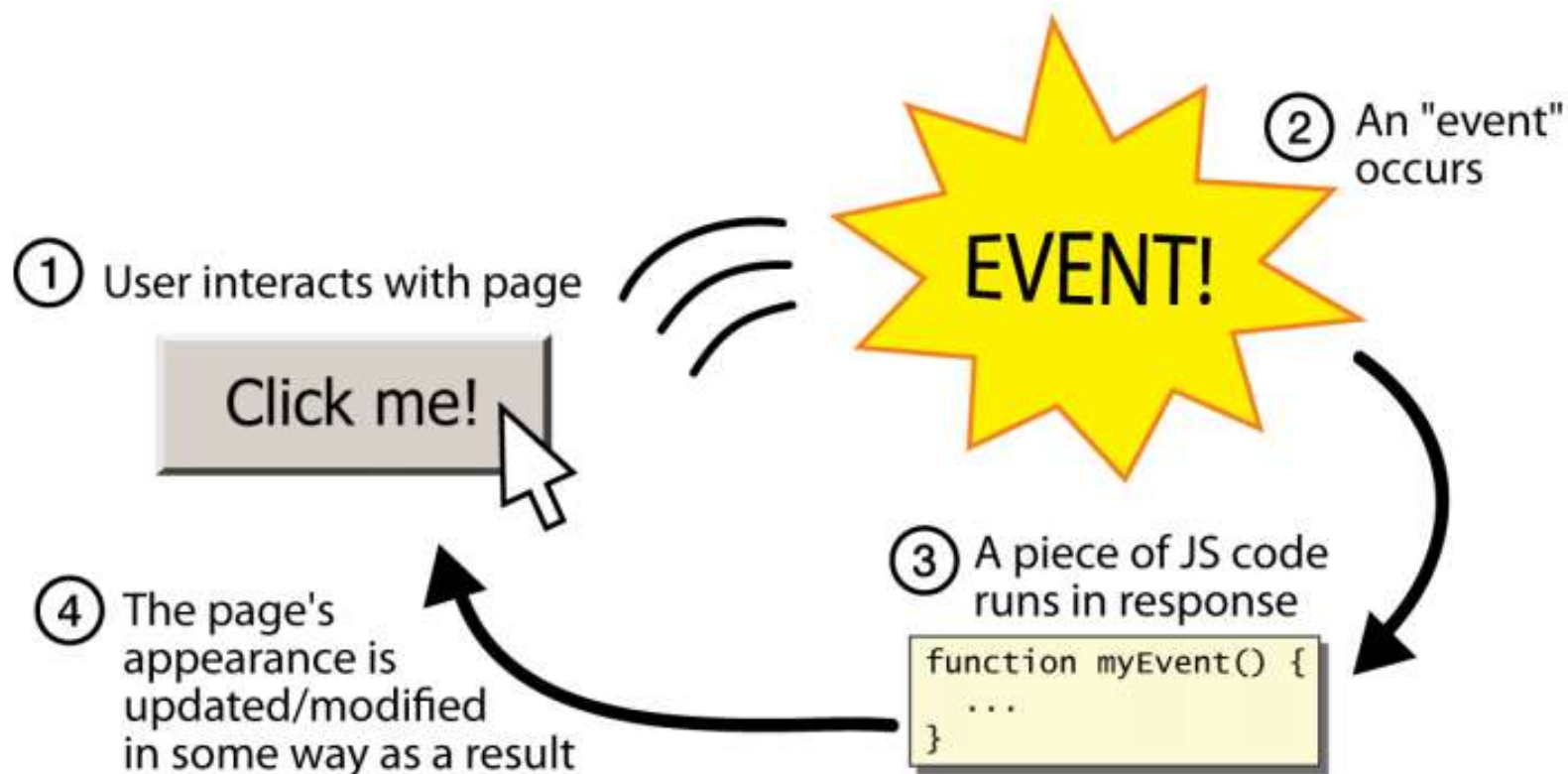
Brak argumentu

```
() => { // są nawiasy, wszystko w porządku  
  const x = 2;  
  return x;  
}
```

```
=> { // brak nawiasów, kod nie będzie działać!  
  const x = 2;  
  return x;  
}
```

Event-driven programming

Event-Driven Programming: kod jest uruchomiany w wyniku wystawienia zdarzeń generowanych przez użytkownika

Funkcja obsługi zdarzenia (listener) to funkcja, która ma być wykonywana po wystąpieniu danego zdarzenia

Obsługa zdarzeń

Zdarzenia związane z myszą:

onClick	Kliknięcie myszą
onDbClick	Podwójne kliknięcie
onMouseDown	Wciśnięcie przycisku
onMouseUp	Puszczenie przycisku
onMouseMove	Ruch myszy nad obiektem
onMouseOver	Wjechanie myszy nad obiekt
onMouseOut	Zjechanie myszy z obiektu

Zdarzenia związane z klawiaturą:

onKeyDown	Wciśnięcie przycisku
onKeyUp	Puszczenie przycisku
onKeyPress	Naciśnięcie i zwolnienie przycisku

Co potrzebujemy do event Programming?

1. Dostęp do obiektów modelu DOM
2. Zdefiniowanie funkcji do obsługi zdarzenie (funkcja JS)
3. Powiązanie zdarzenia z funkcja JS

Użycie: event listeners

Przykład:

Wyświetlmy "Clicked" w consoli gdy użytkownik naciśnie przycisk:

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<body>
<button>Click Me!</button>
</body>
</html>
```


Potrzebujemy zdefiniować event listener dla przycisku...

Stara szkoła (tak nie robimy!!)

```
<a href="doc.html"
onMouseOver="document.status='test';return true">
  Test test Test
</a>
```

Jak dodać nową funkcję do obsługi zdarzenia?

Click -> fufu1();

Potem chcemy dodać fufu2();

Może update fufu1()? Lecz co gdy chcemy usunąć fufu2() z kodu fufu1() w trakcie pracy aplikacji ?

Metody rejestrowania zdarzeń

Rejestrowanie zdarzenia z użyciem `addEventListener`. W ten sposób możemy podpiąć kilka funkcji obsługujących zdarzenie

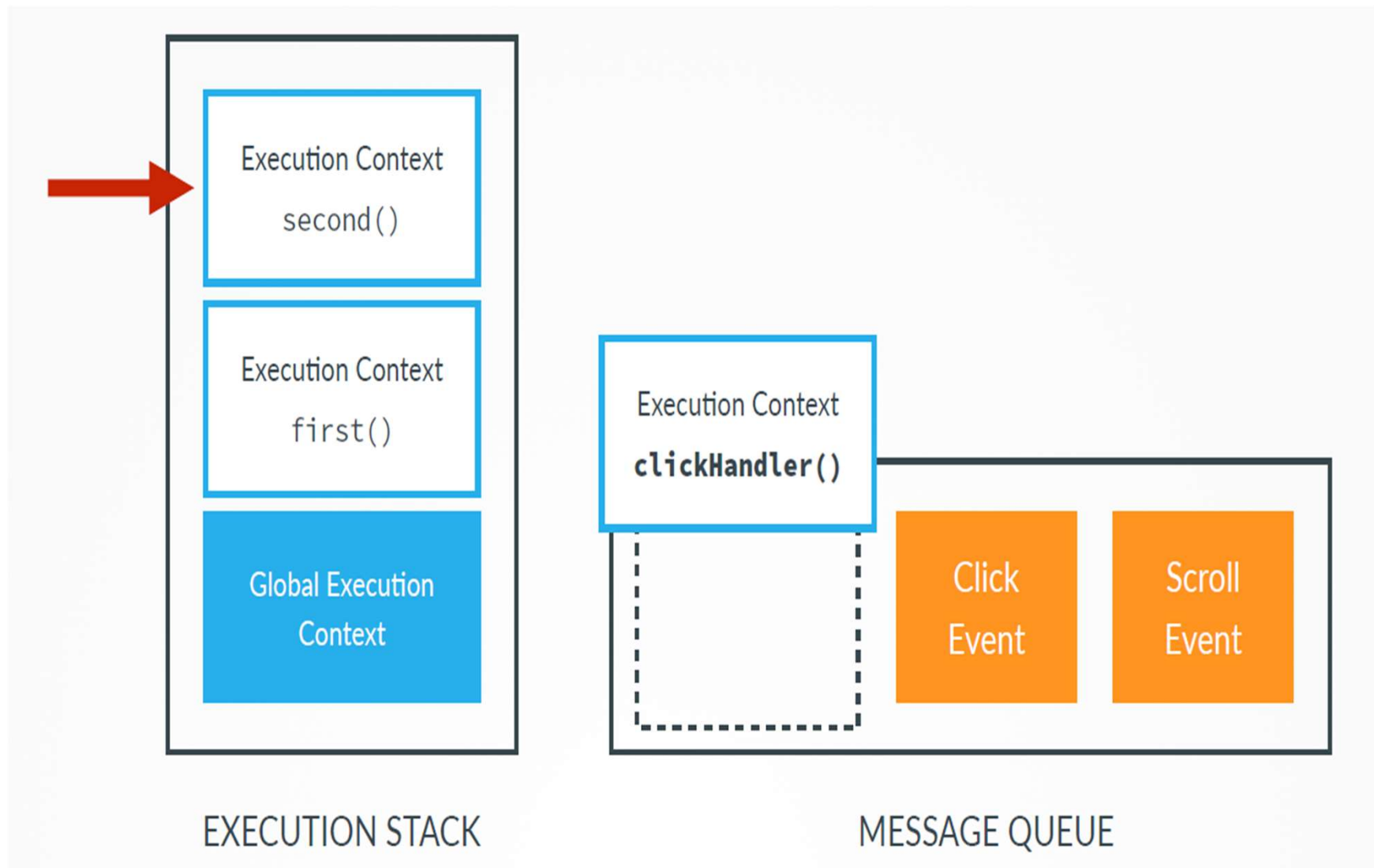
```
let element = document.getElementById('Przycisk');  
element.addEventListener('click', startDragDrop, false);  
element.addEventListener('click', wypiszCos, false);  
element.addEventListener('click', function()  
{this.style.color = 'red'; }, false);
```

Ta metoda pozwala również usuwać obsługę zdarzeń przy pomocy `removeEventListener`

```
element.removeEventListener('click', startDragDrop, false);  
element.removeEventListener('click', wypiszCos, false);
```

Metoda `removeEventListener` nie będzie działała dla funkcji anonimowej

Procesowanie zdarzeń - jak to działa?

Rozszerzona obsługa zdarzeń

Polega na pobraniu wartości pseudoparametru funkcji obsługi zdarzenia

```
addBtn.addEventListener("click", addGroup);
```

```
function addGroup(e) {  
    console.log("Add button clicked!");  
    console.log(e);  
}
```

srcElement	Element, który wywołał zdarzenie
type	Typ zdarzenia
returnValue	Określa, czy zdarzenie zostało odwołane
cancelBubble	Może odwołać kaskadowe wywołanie zdarzeń
screenX, sreenY	Współrzędne kursora myszy (względem okna)
pageX, pageX	Współrzędne kursora myszy (względem elementu)
button	Czy wciśnięto jakiś przycisk myszy?
altKey, ctrlKey, shiftKey	Czy trzymano przyciski Alt, Ctrl lub Shift
keyCode	Wartość unicode wciśniętego klawisza

Wstrzymanie domyślnej akcji - Prevent default

```
element.addEventListener('click', function (e) {  
    alert('Ten link nigdzie nie przeniesie.');
```

Powstrzymuje domyślną akcję odpalaną na danym evencie (np. nawigację do nowej strony po kliknięciu na link, albo submit formularza)

```
    e.preventDefault();
```

```
}, false);
```


Event Object Przykład

Add button clicked!

groupizer.js:100

groupizer.js:102

```
▼ MouseEvent {isTrusted: true, screenX: 301, screenY: 661, cl  
  clientX: 301, clientY: 559, ...} ⓘ  
    altKey: false  
    bubbles: true  
    button: 0  
    buttons: 0  
    cancelBubble: false  
    cancelable: true  
    clientX: 301  
    clientY: 559  
    composed: true  
    ctrlKey: false  
    currentTarget: null  
    defaultPrevented: false  
    detail: 1  
    eventPhase: 0  
    fromElement: null  
    isTrusted: true  
    layerX: 301  
    layerY: 559  
    metaKey: false  
    movementX: 0  
    movementY: 0
```

Obiekty związane ze zdarzeniami myszy

Właściwość	Opis
<i>altKey</i>	Informuje, czy podczas zdarzenia kliknięcia wciśnięty jest klawisz ALT na klawiaturze.
<i>button</i>	Informuje, który przycisk myszy został naciśnięty (0 - lewy, 1 środkowy, 2 - prawy przycisk myszy).
<i>buttons</i>	Zwraca numer, który identyfikuje wciśnięty klawisz myszy.
<i>clientX</i>	Zwraca współrzędną x wskaźnika myszy względem danego okna.
<i>clientY</i>	Zwraca współrzędną y wskaźnika myszy względem danego okna.
<i>ctrlKey</i>	Informuje, czy podczas zdarzenia kliknięcia wciśnięty jest klawisz CTRL na klawiaturze.
<i>detail</i>	Informuje ile razy klawisz myszy był naciśnięty.
<i>metaKey</i>	Brak opisu.
<i>pageX</i>	Zwraca współrzędną x wskaźnika myszy względem całego dokumentu.
<i>pageY</i>	Zwraca współrzędną y wskaźnika myszy względem całego dokumentu.
<i>relatedTarget</i>	Brak opisu.
<i>screenX</i>	Zwraca współrzędną x wskaźnika myszy względem ekranu.
<i>screenY</i>	Zwraca współrzędną y wskaźnika myszy względem ekranu.
<i>shiftKey</i>	Informuje, czy podczas zdarzenia kliknięcia wciśnięty jest klawisz SHIFT na klawiaturze.
<i>which</i>	Informuje, który przycisk został naciśnięty.

Mouse Event – inny przykład

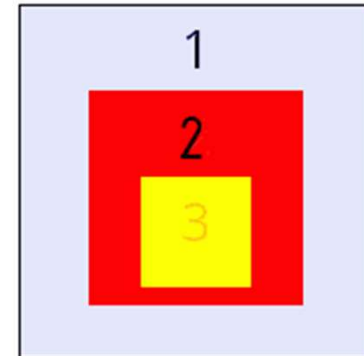
```
let button = document.querySelector("button");
button.addEventListener("mousedown", event => {
  if (event.button == 0) {
    console.log("Left button");
  } else if (event.button == 1) {
    console.log("Middle button");
  } else if (event.button == 2) {
    console.log("Right button");
  }
});
```

Bąbelki - Kaskadowe wykonywanie zdarzeń

Założmy istnienie zagnieżdżonych bloków

```
<div style="..." id="blok1">1
  <div style="..." id="blok2">2
    <div style="..." id="blok3">3</div>
  </div>
</div>

<script type="text/javascript">
  let blok1 = document.querySelector("#blok1");
  blok1.addEventListener("click", function() {
    alert('Kliknąłeś mnie!');
  });
</script>
```


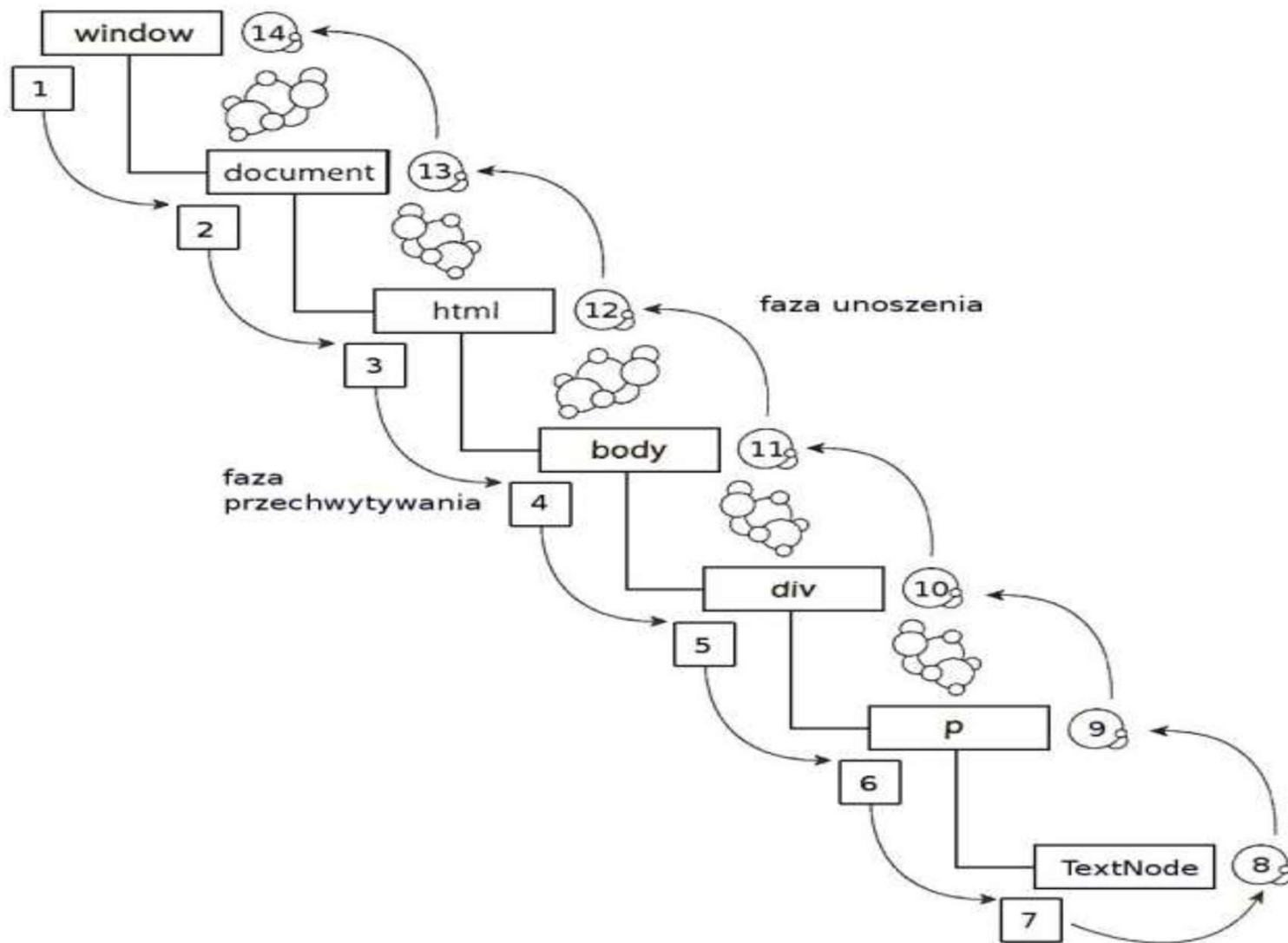
Kliknięcie w element wewnętrzny powoduje po wykonaniu zdarzenia przestanie go do elementu otaczającego (tu zawsze wywoła się alert)

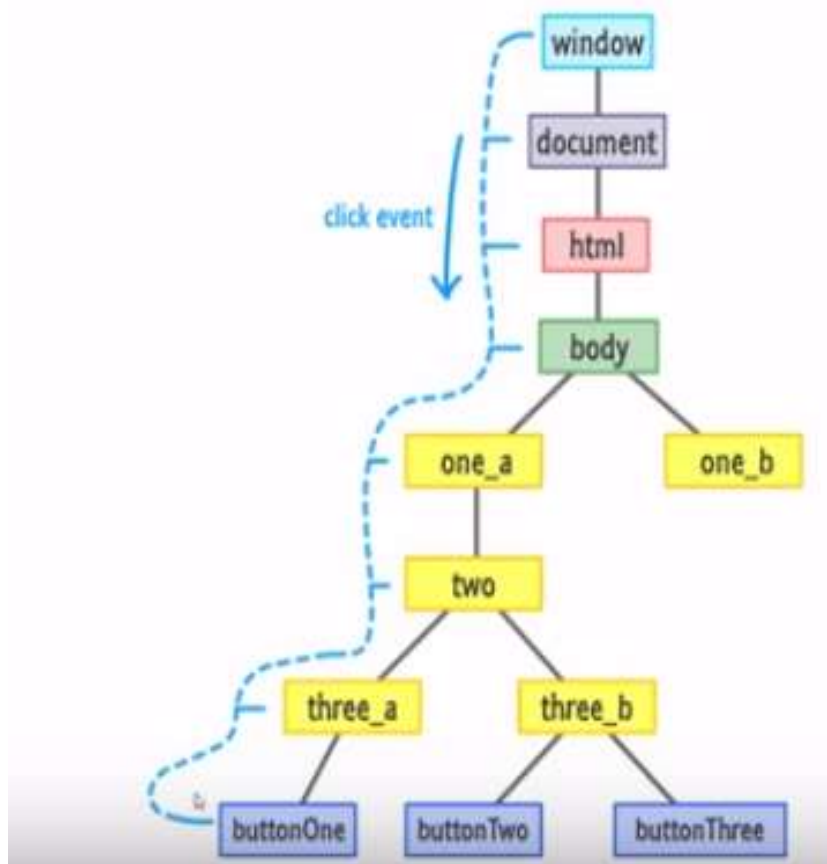
Wyłączenie tego zjawiska realizujemy poprzez funkcję stopPropagation

```
function stopBubble(e) {
  if (!e)
    let e = window.event;
  e.cancelBubble = true;
  if (e.stopPropagation)
    e.stopPropagation();
}
```

```
blok1.addEventListener("click", function() {
  alert('Kliknąłeś mnie!');
});
blok2.addEventListener("click", function(e){
  stopBubble(e);
});
blok3.addEventListener("click", function(e){
  stopBubble(e);
});
```

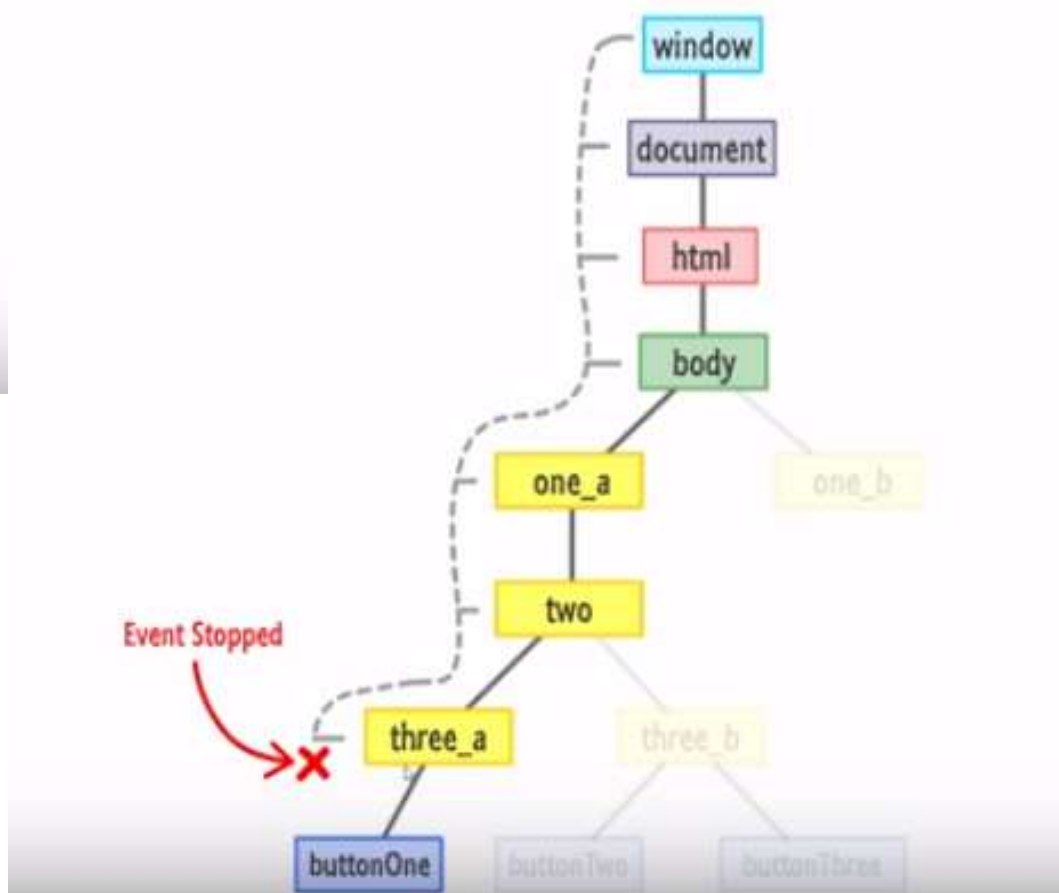
Bąbelki - Kaskadowe wykonywanie zdarzeń

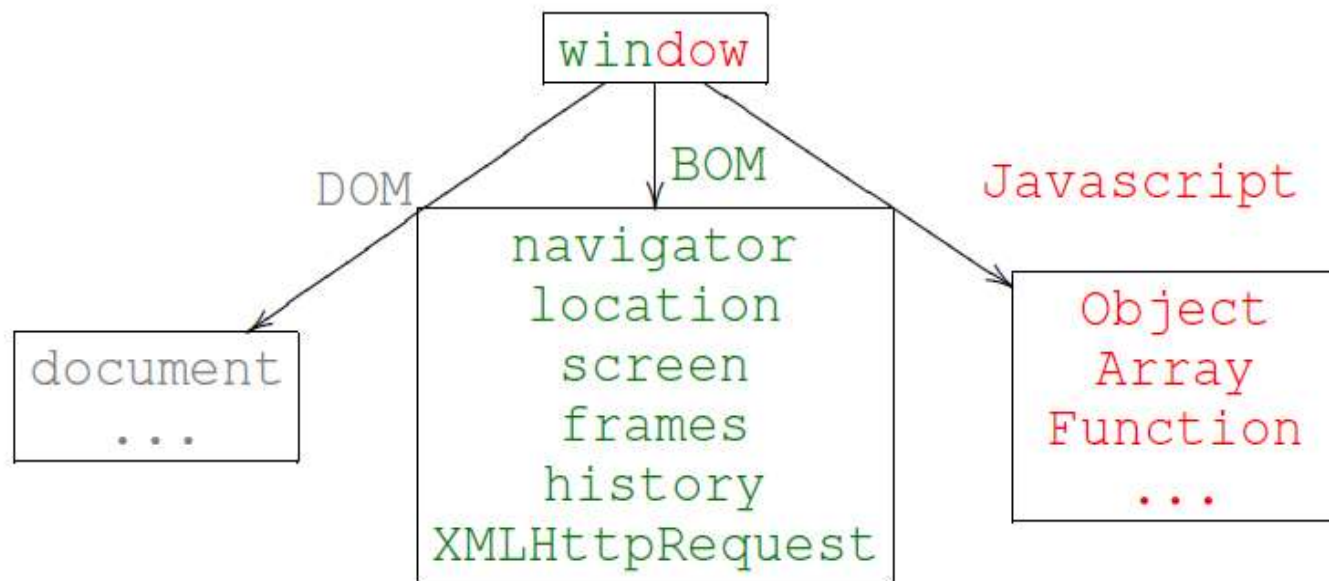
Normalna propagacji zdarzeń

Zatrzymane propagacji zdarzeń

Obiekty przeglądarki

- 6 Przeglądarka pozwala ma dostęp do hierarchii obiektów
- 6 Trzy typy obiektów globalnych

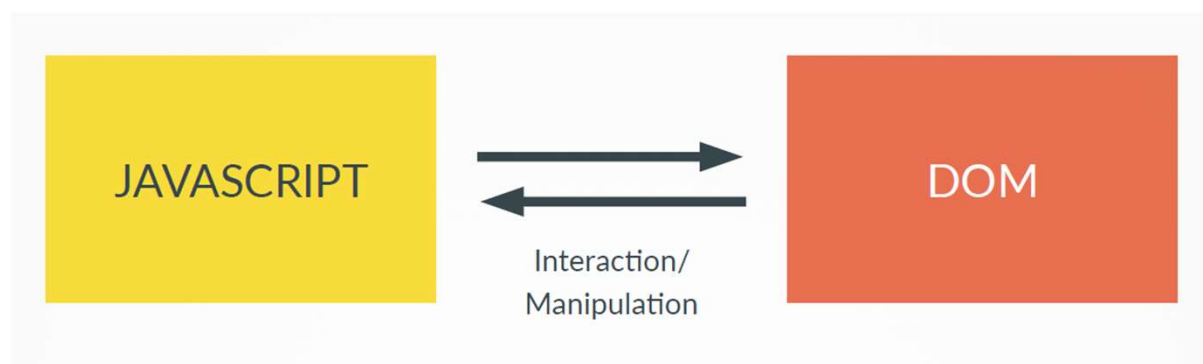

SCHEMAT DOM

Głównym, globalnym obiektem DOM przeglądarki jest *window*. W tym obiekcie przechowywane są wszystkie globalne zmienne i funkcje. W nim jest także obiekt *document*, który reprezentuje całą stronę WWW.

W oparciu o DOM JavaScript może:

- Dodawać, zmieniać i usuwać wszystkie elementy HTML i ich atrybuty na stronie;
- Zmieniać wszystkie style i klasy CSS na stronie;
- Dodawać i reagować na wszystkie zdarzenia HTML na stronie;

Wyszukiwanie elementów HTML

Nazwa metody	Po czym szuka	wynik
querySelector	CSS-selector	Pierwszy znaleziony
querySelectorAll	CSS-selector	kolekcja
getElementById	id	element
getElementsByName	name	element
getElementsByTagName	Znacznik lub „*”	kolekcja
getElementsByClassName	class	kolekcja

Dostęp do elementu DOM

```
let els = document.querySelectorAll  
( 'ul li:nth-child(even) ' );
```

Zmiana stylu wybranego elementu

```
let p = document.querySelector('#paragraph1');  
p.style.color = 'red';
```

Modyfikacja zawartości elementu

```
let elem = document.querySelector('#myElem');  
elem.innerHTML = 'GR ';
```

Dodanie nowego elementu do DOM

```
let img = document.createElement('img');  
img.width = 200;  
let el = document.querySelector("#test");  
el.append(img);
```

Usunięcie elementu z DOM

```
let list = document.getElementById("myel");  
list.removeChild(list.childNodes[0]);
```

Dodawanie nowego elementu na stronie

```
const el = document.createElement("div");  
  
el.id = „GRdiv”;  
el.innerText = „DIV jest moim wlascicielem”;  
el.setAttribute("title", „Przykład”);  
el.classList.add(„GRclass”);  
el.style.setProperty("background-color", "#FF6633");
```

```
//do tego div wstawie el div.appendChild(el);  
const div = document.querySelector(".test-GR");
```

Właściwości elementów

innerHTML	zwraca lub ustawia kod HTML danego element
outerHTML	zwraca lub ustawia kod HTML wraz z tagiem
innerText	zwraca lub ustawia tekst znajdujący się w elemencie (bez html)
tagName	zwraca nazwę tagu
getAttribute	pobiera atrybut elementu
setAttribute	ustawia atrybut elementu
hasAttribute	sprawdza czy element ma dany atrybut
toggleAttribute	dodaje lub usuwa dany atrybut
dataset	zwraca (obiekt) dataset, który przechowuje zdefiniowane przez programistę atrybuty (data-...).

Strategie modyfikacji DOM

1. Zmień zawartość istniejących elementów HTML na stronie
 - innerHtml, innerText
 - Dobry do prostych aktualizacji tekstowych
2. Dodaj elementy poprzez createElement i appendChild lub usunięcie z modelu DOM.
3. Ukrywanie elementów (właściwość display:none)

Dodawanie i usuwanie węzłów - metody DOM

appendChild() - dodaje nowy podwęzeł do danego węzła,

```
body.appendChild(element);
```

removeChild() - usuwa węzeł,

```
body.removeChild(element);
```

replaceChild() - odmienia węzeł,

```
element.replaceChild(nowy_el, stary_el);
```

insertBefore() - wstawia nowy węzeł przed wybranym podwężłem.

```
element.insertBefore(nowy_el, dany_el);
```


Atrybuty i elementy - metody DOM

createAttribute() - tworzy węzeł atrybutu,

```
document.createAttribute("class");
```

createElement() - tworzy węzeł elementu,

```
document.createElement("div");
```

createTextNode() - tworzy węzeł tekstowy,

```
document.createTextNode("napis");
```

getAttribute() - zwraca wartość danego atrybutu,

```
element.getAttribute(nazwaAtrybutu);
```

setAttribute() - ustawia lub zmienia wartość atrybutu.

```
document.getElementById("zdjecie1").setAttribute("src", "zdjecie.jpg");
```

Array i Object

Dwie najczęściej używane struktury danych w JavaScript to: Obiekt i tablica.

Obiekty pozwalają nam stworzyć pojedynczą jednostkę, która przechowuje elementy danych według klucza.

Tablice pozwalają nam zebrać elementy danych w uporządkowaną listę.

Wyświetlenie właściwości Obiektu

```
const person = {  
  name: "John",  
  age: 30,  
  city: "New York"  
};  
document.getElementById("demo").innerHTML = person.name + "," + person.age +  
"," + person.city;
```

Wyświetlenie obiekt za pomocą pętli

```
const person = {  name: "John",  age: 30,  city: "New York"  };  
  
let txt = "";  
for (let x in person) {  
  txt += person[x] + " ";  
};  
  
document.getElementById("demo").innerHTML = txt;
```

Kolekcja danych- Array

Jak tworzymy tablice w JS?

```
let arr = new Array(ele0, ele1, ..., eleN)
```

```
let arr = Array(ele0, ele1, ..., eleN)
```

```
let arr = [ele0, ele1, ..., eleN]; // preferowany
```

```
let fruits = ["Apple", "Orange", "Plum"];
```

dostęp do elementu tablicy:

```
arr[0] = "Mango",
```

```
let x = arr[1];
```

Konwersja obiektu w tablice

- `Object.keys(obj)` – wynik -> tablica kluczy (keys)
- `Object.values(obj)` – wynik -> tablica wartości (values).
- `Object.entries(obj)` – wynik -> tablica par klucz, wartość [key, value]

```
let user = {  
  name: "John",  
  age: 30  
};
```

```
Object.keys(user) = ["name", "age"]
```

```
Object.values(user) = ["John", 30]
```

```
Object.entries(user) = [ ["name","John"], ["age",30] ]
```

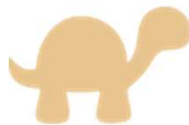
Array - Lista operaciji

Method	Description
<code>list.push(<i>element</i>)</code>	Add <i>element</i> to back
<code>list.unshift(<i>element</i>)</code>	Add <i>element</i> to front

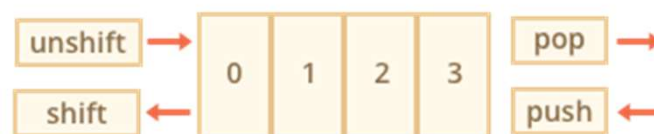
Method	Description
<code>list.pop()</code>	Remove from back
<code>list.shift()</code>	Remove from front

Method	Description
<code>list.indexOf(<i>element</i>)</code>	Returns numeric index for <i>element</i> or -1 if none found

slow method

Fast method

Array – Lista operacji część 2

slice(start_index, upto_index)

```
let myArray = ['a', 'b', 'c', 'd', 'e'];  
myArray = myArray.slice(1, 4) // zwraca elementy od 1 do 4 indeksu  
tablicy    [ "b", "c", "d"]
```

splice(index, count_to_remove, addElem1, addElem2, ...)

```
let myArray = ['1', '2', '3', '4', '5'];  
myArray.splice(1, 3, 'a', 'b')  
// myArray -> ["1", "a", "b", "5"]  
// wycina n elementów od podanego indeksu ( opcjonalnie zastępuje je  
podanymi wartościami) .
```

concat()

```
let myArray = ['1', '2', '3'];  
myArray = myArray.concat('a', 'b', 'c')  
// myArray -> ["1", "2", "3", "a", "b", "c"]
```

Przegląd tablicy

1. Stara szkoła

```
const tab = ["Marcin", "Ania", "Agnieszka"];
for (let i=0; i<tab.length; i++) {
    console.log(tab[i]);    //"Marcin", "Ania"...
```

2. Lepiej for.each

```
const tab = ["Marcin", "Monika", "Magda"];

tab.forEach(el => {
    console.log(el.toUpperCase());    //"MARCIN", "MONIKA", ....
});
```

3. najlepiej Loop for of

```
const tab = ["Marcin", "Ania", "Agnieszka"];

for (const el of tab) { //el - variable name by us
    console.log(el);    //"Marcin", "Ania"...
```


Przeglądanie tablicy – zalecane metody

- `Array.includes` // true/false
- `Array.find` // finding element or null
- `Array.indexOf` // index number
- `Array.findIndex` // index number
- `Array.lastIndexOf` // index number
- `Array.filter` // new array
- `Array.Map()` // new array
- `Array.some()` // true/false
- `Array.any()` // true/false

Problem 1 – selekcja elementów na podstawie kryterium

```
const ages = [11, 34, 8, 9, 23, 51, 17, 40, 14];  
let tab = [];  
for (let i = 0; i < ages.length; i++) {  
    if(ages[i] > 18){  
        tab.push(ages[i])  
    }  
}  
console.log(tab);    // [34, 23, 51, 40]
```

Old fashion –

tak nie robimy

```
const ages = [11, 34, 8, 9, 23, 51, 17, 40, 14];  
  
let tab = ages.filter((age) => age > 18);  
  
console.log(tab);    //[34, 23, 51, 40]
```

Nowoczesne
podejście -

Tak robimy

Filter function

```
let results = arr.filter(function(item, index, array)
{ // if true item is pushed to results and the iteration continues
  // returns empty array if nothing found
});
```

```
let tab = ages.filter((age) => age > 18);
```

→ Arrow function
dzięki ES5!!!

function fufu(arg1) { expresion} == (arg1, arg2, ...argN) => expression

```
const students = [
  { name: 'Quincy', grade: 96 }, { name: 'Jason', grade: 84 }, { name: 'Alexis', grade: 100 },
  { name: 'Sam', grade: 65 }, { name: 'Katie', grade: 90 }
];
```

```
const studentGrades = students.filter(student => student.grade >= 90);
return studentGrades;
// [ { name: 'Quincy', grade: 96 }, { name: 'Alexis', grade: 100 }, { name: 'Katie', grade: 90 } ]
```

Podsumowanie

- Kiedy musimy iterować po tablicy – możemy użyć `forEach`, `for` lub `for..of`.
- Kiedy musimy iterować i zwracać dane dla każdego elementu – możemy użyć `map`
- Gdy potrzebujemy sprawdzić, czy elementy istnieją, możemy użyć: `indexOf`, `include`, `every`, `some`
- Kiedy potrzebujemy uzyskać elementy, które spełniają określone warunki, używamy `filter`.

Problem

dane są nadal osadzone w naszym kodzie.

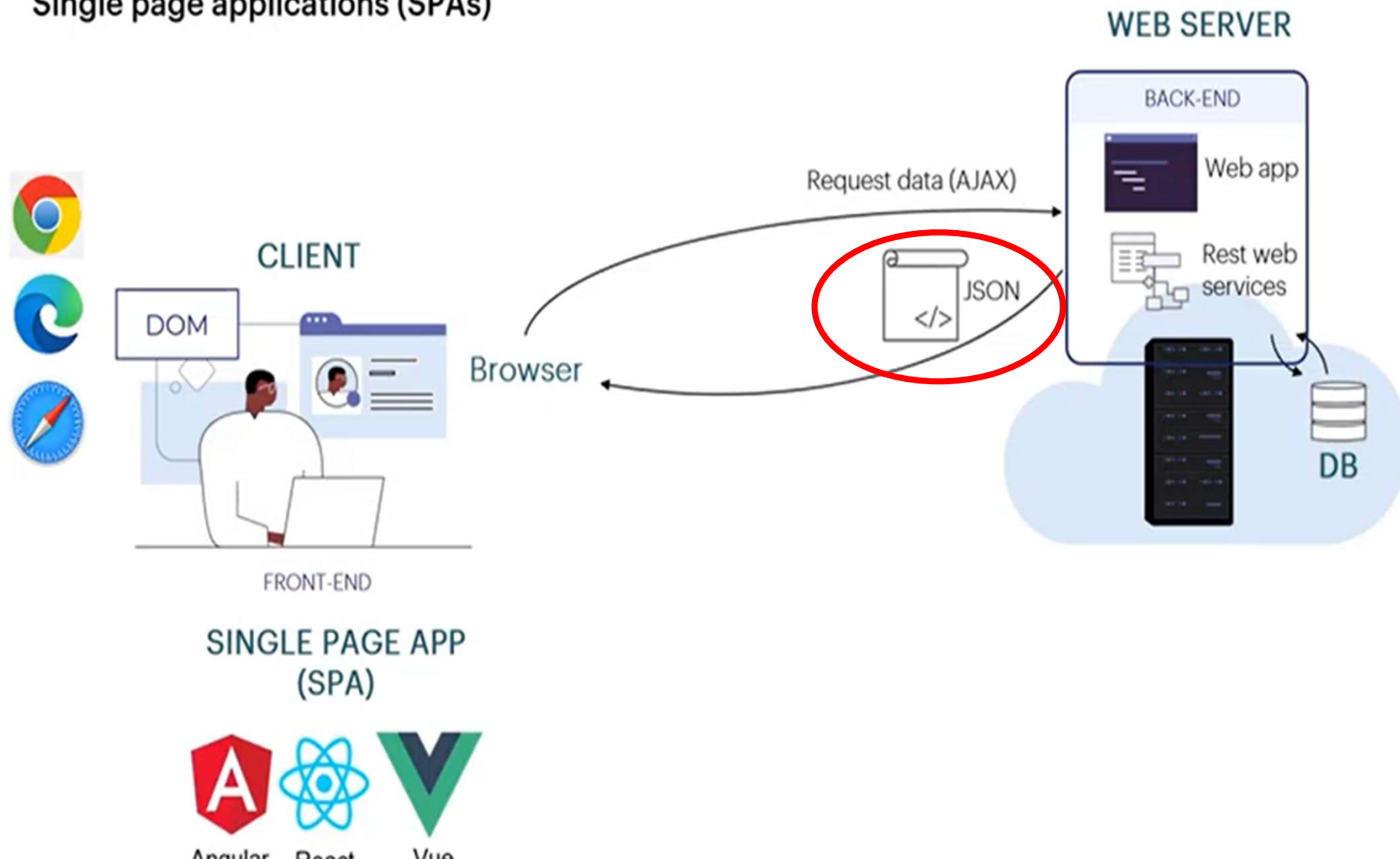
Chcielibyśmy uzyskać dane ze środowiska zewnętrznego.

Jak ładować dane z zewnątrz do naszej aplikacji?

Pamiętasz?

Nowoczesne SPA aplikacje ładują pliki json.

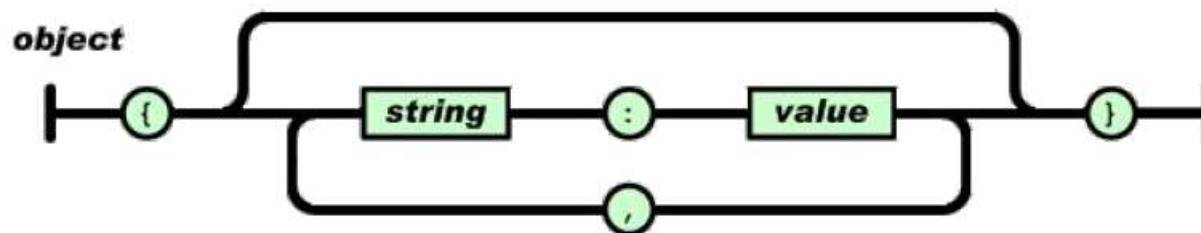
Single page applications (SPAs)

JSON

JSON (JavaScript Object Notation) [*Notacja Obiektowa JavaScriptu*] - jest to “lekki” format do przenoszenia danych oparty o literały obiektywne JavaScriptu. Jest podzbiorem JS, ale całkowicie niezależnym i może być używany do wymiany danych w zasadzie w każdym współczesnym języku programowania.

<http://www.json.org/>

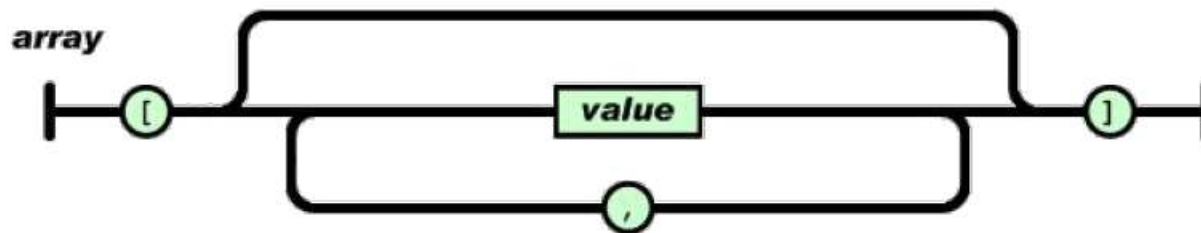
```
{  
  "firstname": "Jan",  
  "lastname": "Kowalski",  
  "age": 20  
}
```

Obiekt w formacie JSON jest nieuporządkowanym zbiorem klucz-wartość, gdzie klucz może być dowolnym łańcuchem, natomiast wartość jednym z dowolnych typów (integer, string etc) włączając w to tablice i inne obiekty.

JSON

W formacie JSON możemy także posługiwać się tablicami, które tworzą uporządkowane ciągi wartości o dowolnych typach dozwolonych przez JSONa (w tym tablice i obiekty).

<http://www.json.org/>


```
[ {  
  "firstname": "Jan",  
  "lastname": "Kowalski",  
  "age": 20  
},  
{  
  "firstname": "Anna",  
  "lastname": "Nowak",  
  "age": 25  
} ]
```

Uwaga:

Podobnie jak w JavaScript niedopuszczalne jest rozpoczynanie liczb całkowitych od "zera" np.:

```
{ "liczba": 023 }
```

W niektórych przypadkach zapis taki może zostać zinterpretowany jako liczba w formacie ósemkowym.

Tablica Obiektów

Przykład tablicy obiektów:

```
{ "samochod": [  
  {  
    "Marka": "VW",  
    "Model": "Golf",  
    "Rocznik": 1999  
  },  
  {  
    "Marka": "BMW",  
    "Model": "S6",  
    "Rocznik": 2007  
  },  
  {  
    "Marka": "Audi",  
    "Model": "A4",  
    "Rocznik": 2009  
  }  
]}
```

Format JSON do złudzenia
przypomina klasyczne obiekty w
JavaScript

Obiekt JSON

W pracy z formatem JSON w JavaScript bardzo pomocny okaże się obiekt JSON.

Udostępnia on nam 2 metody: **stringify()** i **parse()**.

Pierwsza z nich zamienia dany obiekt na tekstowy zapis w formacie JSON.

Druga z nich zamienia zakodowany wcześniej tekst na obiekt JavaScript:

```
const ob = { name : "Grzegorz", surname : "Rogus" }
```

```
const obStr = JSON.stringify(ob);
```

```
console.log(obStr); //{"name":"Grzegorz","surname":"Rogus"}
```

```
console.log( JSON.parse(obStr) ); //nasz wcześniejszy obiekt
```

JSON stringify/parse example

```
> let point = {x: 1, y: 2, z: 3}
> point
> {x: 1, y: 2, z: 3}

> let s = JSON.stringify(point);
> s
> '{"x":1,"y":2,"z":3}'

> s = s.replace("1", "4");
> '{"x":4,"y":2,"z":3}'

> let point2 = JSON.parse(s);
> point2
> {x: 4, y: 2, z: 3}
```

Serwer zewnętrzny

- Serwer lokalny

```
npm i http-server -g  
//lub  
npm i live-server -g
```

- json-server

```
npm install json-server -g
```

```
json-server --watch nazwa-pliku.json
```

- Fakowy serwer w chmurze np. <https://jsonplaceholder.typicode.com/posts>

FETCH API

nowy interfejs do dynamicznego
pobierania zasobów

Fetch API

```
fetch(url, [options]);
```

```
fetch("./data/list.json")
  .then((response) => {
    console.log("OK", response);
  })
  .catch((err) => {
    console.log("error", err);
  });
```

response.text()

response.json()

response.formData()

response.blob()

response.arrayBuffer()

Składowe obiektu Response

ok czy połączenie zakończyło się sukcesem i możemy zacząć pracować na danych
status statusy połączenia (200, 404, 301 itp.)
statusText status połączenia w formie tekstowej (np. Not found)
type typ połączenia
url adres na jaki się łączyliśmy
body właściwe ciało odpowiedzi

zwraca odpowiedź w formacie text

zwraca odpowiedź jako JSON

zwraca odpowiedź jako FormData

zwraca odpowiedź jako blob

zwraca odpowiedź jako ArrayBuffer

Pobieranie danych

```
fetch("https://jsonplaceholder.typicode.com/users")
  .then(resp =>
    { console.log(resp); }
  )
```

```
fetch("https://jsonplaceholder.typicode.com/users")
)
  .then(resp => {
    console.log(resp.headers.get("Content-Type"));
    console.log(resp.headers.get("Date"));
    console.log(resp.status);
    console.log(resp.statusText);
    console.log(resp.type);
    console.log(resp.url);
    console.log(resp.body);
    ...
  })
```

```
▼ Response 1
  ▼ body: ReadableStream
    locked: false
    ▶ __proto__: Object
    bodyUsed: false
  ▼ headers: Headers
    ▶ __proto__: Headers
    ok: true
    redirected: false
    status: 200
    statusText: ""
    type: "cors"
    url: "https://jsonplaceholder.typicode.com/posts"
    ▶ __proto__: Response
```

```
▼ (10) [Object, Object, Object, Object, Object, Object, Object, Object, Object, Object]
  ▼ 0: Object
    ▶ address: Object
    ▶ company: Object
    email: "Sincere@april.biz"
    id: 1
    name: "Leanne Graham"
    phone: "1-770-736-8031 x56442"
    username: "Bret"
    website: "hildegard.org"
    ▶ __proto__: Object
  ▶ 1: Object
  ▶ 2: Object
```

```
fetch("https://jsonplaceholder.typicode.com/users")
  .then(resp => resp.json())
  .then(resp => {
    console.log("Przykład:");
    console.log(resp);
  })
```

Jak stworzyć zapytanie do własnego serwera za pomocą Fetch API?

```
fetch('/api/content/all')
  .then(function (response) {
    // response jest instancją interfejsu Response
    if (response.status !== 200) {
      return Promise.reject('Zapytanie się nie powiodło');
    }

    // zwracamy obiekt typu Promise zwracający dane w postaci JSON
    return response.json();
  })
  .then(this._doSomethingWithJson)
  .catch(this._catchError);
```


Jak stworzyć zapytanie do własnego serwera za pomocą Fetch API?

```
fetch("...", {  
  method: 'POST', // *GET, POST, PUT, DELETE, etc.  
  mode: 'cors', // no-cors, *cors, same-origin  
  cache: 'no-cache', // *default, no-cache, reload, force-cache, only-if-cached  
  credentials: 'same-origin', // include, *same-origin, omit  
  headers: {  
    'Content-Type': 'application/json'  
    //'Content-Type': 'application/x-www-form-urlencoded',  
  },  
  redirect: 'follow', // manual, *follow, error  
  referrerPolicy: 'no-referrer', // no-referrer, *client  
  body: JSON.stringify(data) // treść wysyłana  
})
```

Jak stworzyć zapytanie do zewnętrznego serwisu za pomocą Fetch API?

```
const headers = new Headers({  
  'Content-Type': 'text/plain'  
});  
  
const request = new Request({  
  method: 'POST',  
  mode: 'cors',  
  headers: headers  
});  
  
fetch('https://test.pl/api/content/all', request)  
  .then(this._handleResponse)  
  .catch(this._catchError);
```

Kolejny przykład użycia FetchAPI

```
fetch("./data/GR_cities.json")
  .then((response) => {
    if (response.status !== 200) {
      console.log("są błędy");
    }
    console.log("OK", response);
  })
  .catch((err) => {
    console.log("błąd podczas pobierania danych", err);
  });
```


PROMISES - OBIETNICE

Promise to relatywnie nowa konstrukcja javascript wprowadzona w EcmaScript 6.

Jest to odpowiedź na składnię wykorzystującą obiekty konstruktora XMLHttpRequest, który to powodował bałagan w kodzie i tzw. Callback Hell.

Piekło Callback (callback hell)

```
doSomething(function(result) {  
  doSomethingElse(result, function(newResult) {  
    doThirdThing(newResult, function(finalResult) {  
      console.log('Wreszcie się udało otrzymać: ' + finalResult);  
    }, failureCallback);  
  }, failureCallback);  
}, failureCallback);
```

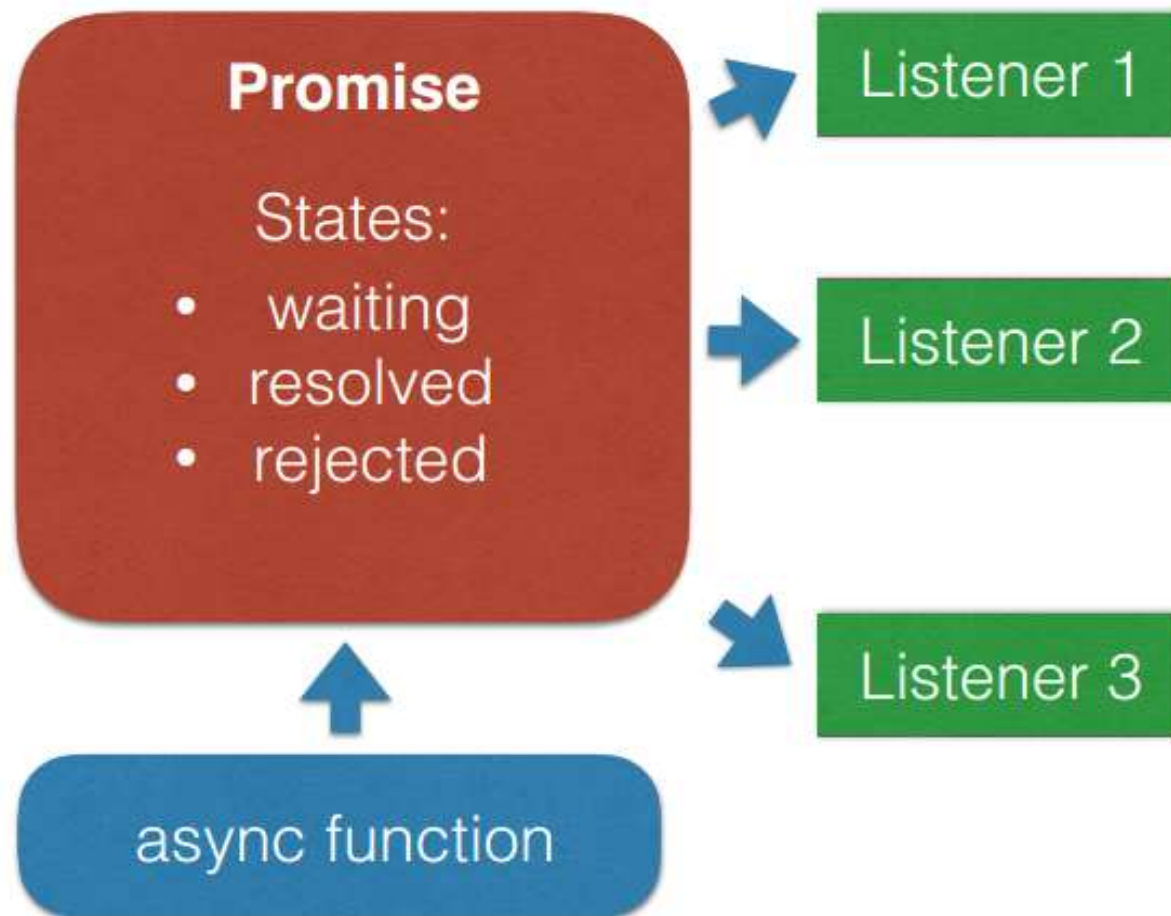


```
foo(() => {  
  bar(() => {  
    baz(() => {  
      qux(() => {  
        quux(() => {  
          quuz(() => {  
            corge(() => {  
              grault(() => {  
                run();  
              }).bind(this);  
            }).bind(this);  
          }).bind(this);  
        }).bind(this);  
      }).bind(this);  
    }).bind(this);  
  }).bind(this);  
}).bind(this);
```

callbacks – co w tym złego?

```
1  fs.readdir(source, function (err, files) {
2    if (err) {
3      console.log('Error finding files: ' + err)
4    } else {
5      files.forEach(function (filename, fileIndex) {
6        console.log(filename)
7        gm(source + filename).size(function (err, values) {
8          if (err) {
9            console.log('Error identifying file size: ' + err)
10         } else {
11           console.log(filename + ' : ' + values)
12           aspect = (values.width / values.height)
13           widths.forEach(function (width, widthIndex) {
14             height = Math.round(width / aspect)
15             console.log('resizing ' + filename + 'to ' + height + 'x' + height)
16             this.resize(width, height).write(dest + 'w' + width + '_' + filename, function(err) {
17               if (err) console.log('Error writing file: ' + err)
18             })
19           }).bind(this))
20         }
21       })
22     }
23   })
24 })
25
```

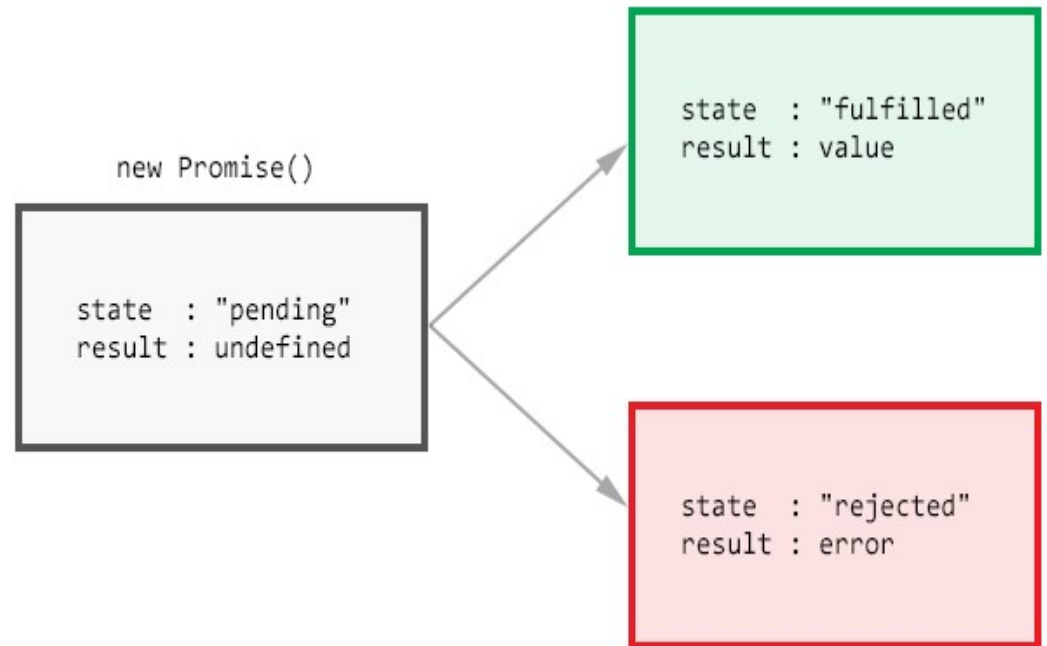
Promises

Obietnica = obiekt reprezentujący zakończenie w przyszłości asynchronicznego przetwarzania (pozytywne lub z błędem)

Obietnica

```
const promise = new Promise((resolve, reject) => {  
    resolve("Wszystko ok");  
    reject("Nie jest ok");  
});
```


- Każda obietnica może zakończyć się na dwa sposoby – powodzeniem i niepowodzeniem.
- Gdy obietnica zakończy się powodzeniem (np. dane się wczytają), powinniśmy wywołać funkcję `resolve()`, do której prześlemy poprawny rezultat.
- W przypadku błędów powinniśmy wywołać funkcję `reject()`, do której trafią błędne dane.

Obietnice (promises)

```
setTimeout(function() {  
  console.log('I promised to run after 1s')  
  setTimeout(function() {  
    console.log('I promised to run after 2s')  
  }, 1000)  
, 1000)
```

callback

obietnica

```
const wait = () => new Promise((resolve, reject) => {  
  setTimeout(resolve, 1000)  
})  
  
wait().then(() => {  
  console.log('I promised to run after 1s')  
  return wait()  
})  
.then(() => console.log('I promised to run after 2s'))
```

Przykład użycia obietnicy

```
function getAsync(url) {  
  return new Promise((resolve, reject) => {  
    var httpReq = new XMLHttpRequest();  
    httpReq.onreadystatechange = () => {  
      if (httpReq.readyState === 4) {  
        if (httpReq.status === 200) {  
          resolve(JSON.parse(httpReq.responseText));  
        } else {  
          reject(new Error(httpReq.statusText));  
        }  
      }  
    }  
    httpReq.open("GET", url, true);  
    httpReq.send();  
  });  
}  
  
getAsync('https://jsonplaceholder.typicode.com/posts/1')  
  .then((data) => {  
    const post = 'Title: ' + data.title + '\n\nBody: ' + data.body; alert(post)  
  }).catch((err) => { alert(err); })  
);
```